

BİR DİSİPLİN OLARAK BELGESEL FOTOĞRAF

Gökçin Çubukcu^{1*} ve Göknur Sözüneri²

¹Öğr.Gör.Dr. İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu, Grafik Tasarımı Programı, TÜRKİYE,
gokcincubukcu@gmail.com

²Öğr.Gör., İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu, Grafik Tasarımı Programı, TÜRKİYE,
goknursozuner@gmail.com

*Sorumlu Yazar

Abstract

DOCUMENTARY PHOTOGRAPHY AS A DISIPLINE

When we look at the development of the past to the present and to record the photograph to document every time we see the ambition. This has been beginning with portraits. So it would not be wrong to say that the portraits are documents of the first registered. The development of technology and the arrival of compact construction machines, together with documentation demonstrating the specific request of the spaces outside. This means not only portrait, humanity, nature, life, cities, joys, sorrows, and even war began to be recorded and photographed with the great efforts of the photographer.

Continuing for a long time in Europe and America and is sited on a certain philosophy of documentary photography in our country is rather new. Therefore are floundering in the confusion of meaning. In recent years, in fashion as the dominant pre-wedding or post-shots, birth photos, couples engaged and knowledgeable in this trade because they want to preserve their relationship by people who are not shooting outside the studio environment to shoot only under natural conditions is called documentary photography.

By wandering from street to street with a bag full of equipment that caught his eye tissue, installations, or pulling objects so placed them after the photographer according to him, to be brought into a meaningful whole. In this way, the people who taking pictures can call themselves a documentary photographer. Some journals do a photo shoot like this with people who also conduct an interview under the name of documentary photography. Therefore, the photo does not know or no consideration of the documentary photography for beginners consists of a belief that in this way. Photographers and publications related to this error without knowing who falls into the young generation follow. However, this is a very misleading idea. A person's eye and needs to have the foresight to train for documentary photography. Must know the city quite well before increasingly make discoveries and photographed the sights.

Keyword: Photography, Documentary, Registration, Documentation, Portrait

Özet

Fotoğrafın geçmişinden günümüze kadar olan gelişimine baktığımızda her zaman belgelemek ve kayıt altına almak arzusunun yattığını görmekteyiz. Bunun başlangıcı portrelerle olmuştur. Bu yüzden portrelerin ilk kayıtlı belgeler olduğunu söylemek yanlış olmaz. Teknolojinin gelişmesi ve kompakt makinelerin çıkmasıyla birlikte belgeleme isteği belirli mekânların dışına taşmıştır. Bu sayede sadece portre değil, insanlık, doğa, yaşam, şehirler, sevinçler, hüznler ve hatta savaş, fotoğrafçıların büyük gayretleriyle fotoğflanarak kayıt altına alınmaya başlanmıştır.

Avrupa ve Amerika'da uzun zamandır süregelen ve belli bir felsefeye oturtulmuş olan belgesel fotoğrafçılığı ülkemizde daha çok yenidir. Bu yüzden de anlam karmaşası içinde bocalamaktadır. Son yıllarda moda olarak yaygınlaşan düğün öncesi veya sonrası çekimler, doğum anı fotoğrafları, çiftlerin birlikteliklerini ölümsüzleştirmek istedikleri için yapılan çekimler de bu işin ticaretini yapan ve konuya hâkim olmayan insanlar tarafından, sadece stüdyo ortamı dışında doğal koşullar altında çekim yapıldığı için belgesel fotoğrafçılık olarak adlandırılmaktadır.

Bir çanta dolusu ekipman ile birlikte sokak sokak gezerek gözüne çarpan dokuları, yerleştirmeleri ya da öylesine koyulmuş nesnelere çekerek sonradan bunları fotoğrafçının kendisine göre anlamlı bir bütün haline getirilmesi durumu söz konusudur. Bu şekilde fotoğraf çekenler de kendilerini belgesel fotoğrafçısı olarak adlandırmaktadırlar. Bazı dergiler de bu şekilde fotoğraf çekimi yapan insanlarla belgesel fotoğrafçılığı adı altında röportaj gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla fotoğrafı hiç bilmeyenlerin ya da yeni başlayanların gözünde belgesel fotoğrafçılığının bu şekilde olduğuna dair bir kanı oluşmaktadır. Fotoğrafçıları ve konu ile ilgili yayınları takip eden genç nesil ise bilmeden bu hatanın içine düşmektedir. Oysaki bu çok yanıltıcı bir düşüncedir. Belgesel fotoğrafçılığı için kişinin gözünü eğitmesi ve öngörü sahibi olması gerekmektedir. Fotoğrafı çekilecek mekanlara daha önce giderek keşifler yapmalı ve şehri iyi tanımalıdır.

Anahtar Kelimeler: Fotoğraf, Belgesel, Kayıt, Belgeleme, Portre

1. FOTOĞRAFIN TANIMI VE GEÇMİŞİNE GENEL BİR BAKIŞ

Teknik olarak fotoğraf sözcüğünün eski Yunancadan photos (ışık) ve graphien (çizmek) sözcüklerinden türetilmiştir. Fakat ilk önce fotoğrafın ne olmadığını söylemek gerekir: *"Fotoğraf bir resim, bir şiir, bir senfoni, bir dans değildir. Fotoğraf, bir buruşturma tekniği alıştırmaları ve buzlu bir baskı kalitesi de değildir. Fotoğraf belli bir belge, delici bir durum, çok basit bir terimle tanımlarsak seçiciliktir"* (Traub, Heller, Beller, 2012: 33)." denilmektedir.

19. yüzyılda insanlık, farklı zaman dilimlerinde gözlerinin önünde olan imgeleri, ışığa karşı etkileşimi olduğu anlaşılan gümüş tozlarıyla kimyasal etkileşime sokarak görünür kılmaya çalışmıştır. Bunun sonucunda Camera Obscura adı verilen karanlık bir kutu geliştirilmiştir. Bu şekilde gerçeğe en yakın görüntü elde edilmeye çalışılmıştır. 1813'te Fransa da Joseph Niepce, ışığa duyarlı bir levha üzerinde kalıcı görüntüler elde etmeyi başarır, fakat görüntüyü elde etmek için sekiz saat veya üzerinde pozlaması gerekmektedir.

Fotoğraf 1: Joseph Nicéphore Niepce, "View from the Window at Le Gras"

1.1. Fotoğrafa Bakmak ve Görmek Arasındaki Fark

Görmek eylemi bilimsel olarak basitçe; göz aracılığıyla varlıkların renklerini ve şekillerini ayırt etmeyi sağlayan fizyolojik süreçtir. Biraz daha detaya inilecek olursa eğer, canlıların ışık uyarılarına verdiği biyolojik tepkiye fotoresepsiyon denir.

Her gün evde, sokakta, okulda, işte, bir yerden bir yere giderken binlerce şeyle karşılaşırız. Beynimiz bizim ilgi alanlarımıza, eğilimlerimize, ihtiyaçlarımıza ve eğitimimize göre sınıflar ve depolar. Bunları ise görürüz. Çünkü onlar hakkında bilgimiz ya da merakımız vardır. Beyin geride kalan diğer bütün görüntüleri eler ve atar. Buna rağmen bilgilerimiz bizi yanıltabilir de.

Rutin bir hale dönüşen, en azından bize öyle gelen ya da devamlı gözümüzün önünde olduğundan dolayı kanıksadığımız görüntüleri sıradanlıktan kurtarabilirsek birçok şeyi daha farklı bir açıdan görebiliriz. İşte tam da burada René Magritte'in tuval üzerine resmettiği piponun altına "Bu bir pipo değildir" yazması iyi bir örnek oluşturmaktadır. René Magritte, tuvale sadece bir pipoyu resmetmiştir. O sadece bir resimdir, piponun kendisi değil. Magritte burada bildiklerimizin her zaman bizi doğruya götürmeyebileceğini, bizi yanıltabileceğini vurgulamak istemiştir. Bakmakla görmenin ayrımı burada ortaya çıkmaktadır. Çünkü Magritte "Bu bir pipo değildir" diye yazmamış olsaydı herkes o resme pipo gözüyle bakacaktı ve sıradanlaşacaktı. Bu yazıyla birlikte aradaki ayrımın fark edilmesine dikkat çekmiş oldu.

Fotoğraf 2: René Magritte "Bu bir pipo değildir"

Bu yüzden fotoğraf sanatıyla ilgilenen insanların diğer birçok insandan ayrılarak, kendisinin ve çevresinde olup bitenlerin bilincinde olması ve bunlara odaklanması gerekmektedir. "Vizörden bakmak" deyimi burada devreye girer. Hayatın içinden, yanından gelip geçtiğimiz onca şeyin arasından, dikkatimizi çeken bütün bu görüntü çeşitliliğinin içinde sadece anı analiz ederek yakalayıp görüntülediğimizi fark etmişizdir.

Böylece de fotoğraf makinesi sayesinde kanıksamış olduğumuz, herkes için sıradanlaşmış olan görüntüler seçilmeye başlar. Gözlerimiz bizim sensörlerimiz olur, birkaç saniye öncesiyle birkaç saniye sonrasını daha net bir şekilde görmeye başlarız. Farklılık tam olarak da budur.

John Berger, bakış açısı ve farkındalık ile ilgili güzel bir noktaya değinmiştir.

"Elbette insanlar fotoğraf makinesinin bulunmasından önce herkesin her şeyi görebildiğine inanmıyorlardı. Oysa perspektifle görsel alan sanki ideal buymuş gibi düzenleniyordu. Perspektifle yapılmış her taslak ya da yağlıboya resim seyirciye dünyanın biricik merkezinin kendisi olduğunu söylüyordu. Fotoğraf makinesi – ondan daha çok da sinema makinesi- aslında böyle bir merkezin bulunmadığını gösterdi (Berger, 2007: 18)."

Fotoğrafta görmek, var olan mevcut objeleri veya kişileri bilgi birikimimize ve estetik kaygılara göre düzenleyerek ya da doğal akışında giden hayatta algılarımızı kullanarak müdahale etmeden görüntülemek şeklinde gerçekleşebilir. Paris'teki Eiffel Kulesi, İtalya'daki Pizza Kulesi, Sydney'deki Opera Binasının önceki zamanlarda çekilmiş bel hizası fotoğraflarla, günümüz farklı açılardan çekilmiş fotoğraf anlayışı iyi bir örnektir.

2. BİR DİSİPLİN OLARAK BELGESEL FOTOĞRAF

Fotoğrafın geçmişinden günümüze kadar olan gelişimine baktığımız da her zaman belgelemek ve kayıt altına almak arzusunun yattığını görmekteyiz. Bunun başlangıcı ilk zamanlar daha önceden de belirttiğimiz gibi portrelerle olmuştu. Bu yüzden portrelerin ilk kayıtlı belgeler olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Teknolojinin gelişmesi ve kompakt makinelerin çıkmasıyla birlikte belgeleme isteği belirli mekânların dışına taşdı. Bu sayede sadece portre değil, insanlık, doğa, yaşam, şehirler, sevinçler, hüzünler ve hatta savaş, fotoğrafçıların büyük gayretleriyle fotoğraflanarak kayıt altına alınmaya başlandı.

Avrupa ve Amerika da uzun zamandır süregelen ve belli bir felsefeye oturtulmuş olan belgesel fotoğrafçılığı ülkemizde daha çok yenidir. Bu yüzden de anlam karmaşası içinde bocalamaktadır. Son yıllarda moda olarak yaygınlaşan düğün öncesi veya sonrası çekimler, doğum anı fotoğrafları, çiftlerin birlikteliklerini ölümsüzleştirmek istedikleri için yapılan çekimler de bu işin ticaretini yapan ve konuya hakim olmayan insanlar tarafından, sadece stüdyo ortamı dışında doğal koşullar altında çekim yapıldığı için belgesel fotoğrafçılık olarak adlandırılmaktadır. Aynı adlandırmanın bir de bir çanta dolusu ekipman ile birlikte sokak sokak gezerek gözüne çarpan dokuları ve yerleştirmeleri çekerek sonradan bunları kendince anlamlı bir bütün haline getirip belgesel fotoğrafçısıym diye kendini adlandıranlar vardır. Bazı dergiler de bu kişilerle belgesel fotoğrafçılığı adı altında röportaj gerçekleştirmekte ve halkın gözünde belgesel fotoğrafçılığının bu şekilde olduğuna dair bir kanı yaratmaktadır. Takip eden genç nesil ise bilmeden bu hatanın içine düşmektedir. Oysaki bu çok yanıltıcı bir düşüncedir.

Bilim ve Sanat Vakfı'nın Belgesel Fotoğraf Üzerine bülteninde Özcan Yurdalan belgesel fotoğrafla ilgili şunları söylüyor: *"Belgesel fotoğrafı tanımlayan Yurdalan her fotoğrafın bir belge değeri taşıdığına ancak bir fotoğrafın "belgesel fotoğraf" olması için belli şartları haiz olması gerektiğine dikkat çekti. Öncelikle belgesel fotoğrafın tek bir kare fotoğraftan ibaret olmadığını vurguladı. Yurdalan'a göre "bir anlatım aracı olarak" belgesel fotoğraf, sıradan bir fotokopiden ya da kayıttan farklı olmak, bir hikâye barındırmak, öznelik taşımak zorunda (Yurdalan, 2011)."*

Günümüzde sadece Savaş fotoğrafları gibi belli bir olayı veya var olan kötü şartların iyileştirilmesi için kullanılan fotoğraflar belgesel fotoğraf adı altında birleşmiştir. Böylece insanların daha önce dikkatini çekmeyen ayrıntıları ya da onlardan çok uzaklarda gelişen ve birçoğunun bir daha olmasını istemeyeceğimiz olaylar zincirini sonsuzlaştırmayı hedeflemişlerdir. Buradan yola çıkarak Belgesel fotoğrafçılık için konusunu hayatın içindeki insan ve yaşam faktörlerinden alır demek yanlış olmaz.

Belgesel fotoğraf insan hayatıyla ilgili gerçekleri yansıtarak belge niteliği taşıyan fotoğraflardır. Bunun için Yurdalan'ın da bahsettiği gibi belirlenen konu hakkında detaylı bir araştırma ve ön çalışma yapılması gerekmektedir. Konu ile ilgili bilgiler, belgeler, yazılar vb. bilgiler toparlanır. Buradaki amaç araştırmacının konu ile ilgili bilgisinin olması ve gerçeği olabildiğince net bir şekilde aktarmasını sağlamaktır. Çalışma yapıldıktan sonra olabildiğince geniş kitlelere duyurarak, bu koşulların değişmesini sağlamak yönünde ilerlemesi sağlanmalıdır.

1840'lı yıllarda ressam ve sanat eylemcisi David Octavius Hill, kimyacı ve öncü fotoğrafçı Robert Adamson isimli iki İskoç sanatçı, küçük bir İskoç balıkçı kasabası olan ve geçimlerini genellikle Ringa balığından kazanan Newhaven'li balıkçılar ve eşlerinin yaşam koşullarını ve toplumsal ilişkilerini gösteren sosyal belgesel serisiyle, ilk kez belgesel fotoğrafçılık toplumsal bir olaya eğilmiştir.

Fotoğraf 3: James Linton, New Haven Scotland, 1845

1876 yılında fotoğrafçı, coğrafyacı ve gezgin olan İskoç John Thomson, aylık bir dergi olan Street Life in London'ı çıkartmaya başladı. Buradaki amacı Londra' daki sokak insanların hayatlarını belgelemektir. Bu fotoğraf serisi 1978 yılında kitap olarak yayınlandı. Sonrasında 1881 yılında Kraliçe Victoria tarafından Kraliyet Ailesi fotoğrafçısı olarak atandı ve yüksek sosyetedeki zengin ve ünlü insanların portreleri üzerine yoğunlaştı.

Fotoğraf 4: Thomson, The Crawlers

1906 yılında Amerikalı Edward S. Curtis'e JP Morgan tarafından Kuzey Amerikalı Kızılderililerinin bir dizi fotoğrafının çekimi için fon verilmiştir. Curtis'te 20 ciltlik 1500 fotoğraftan oluşan bir seri hazırladı. Morgan ise 25 cilt ve 500 özgün baskının ödemesini yaptı. Curtis'in buradaki amacı ise fotoğraf değil, geleneksel yiyecekleri, barınma, giyim, eğlence, tören ve cenazeleriyle Kızılderili yaşamını tanıtmaktı. Bu çalışma 1973 yılında Fransa'da Rencontres d'Arles Festival isimli bir sergide sergilendi.

Fotoğraf 5: Edward S Curtis_In a Piegan Lodge3

Yukarıda verilen örnekleri çoğaltmamız elbette ki mümkün. Dönemin fotoğrafçıları yaşadıkları bölgenin veya dünyanın farklı yerlerinde yaşanan hayatları özellikle de yaşamın kötü olan taraflarını sorgulayarak, görsellerle birlikte açığa çıkarmaya çalışarak, toplumun gerçekliklerine tanıklık ederek insanları uyardı görev edinmişlerdir. Hayatın her alanında her zaman neden daha iyisi olmasın diye bir arayışa girmişlerdir. Bunları anlatmak için gerek belirli kuruluş, kurum veya şahıs destekleriyle olsun, gerekse de kendi imkânlarıyla çektikleri fotoğrafları kamuoyuyla paylaşmışlardır. Birçoğu bu çalışmalarının karşılığını yapılan iyileştirmeler ve düzenlemeler sonucunda almıştır.

Belgesel fotoğraf çekilirken fotoğrafçı, konumunu bazı fotoğraf dallarının aksine çekeceği öğelerin konumuna göre belirleyerek üzerinde çalıştığı konunun olabildiğince gerçek, etkiden arınmış ve doğal bir şekilde

verilmesini sağlar. Bu şekilde fotoğrafçı yönlendiren olmaktan çıkar ve mekân içinde yalınlaşarak o alanın bir parçası olur. Belgesel fotoğrafçısının farkı da burada ortaya çıkar. Gerçekliği duyguları istismar etmeden ve çarpıtmadan olabildiğince yalın bir şekilde görülüp algılanmasına, asıl benliklerinin değiştirilmeden aktarılmasına yardım eder. Eskiden olduğu gibi günümüzde de çocukların çalıştırılmasıyla ilgili çalışmalar var. Çocukların çalıştırılması ya da istismar edilmeleri, insanların sömürülmeleri, açlık ve sefaletle boğuşan toplulukların varlığı belgesel fotoğrafçıların her zaman kadrajındadır. Bu sayede uluslararası örgütlerin ve hayır kuruluşlarının harekete geçmesini amaçlar. Aslında herkesin yapması gereken insani bir görevi kitlelere duyurmakla yükümlüdürler.

Herhangi bir konuda belgesel fotoğraf çekiminin yapılmış olması o konuda bir daha yapılamayacağı anlamına gelmez. Konu aynı olsa bile yer, zaman, insanlar ve onların durumları farklılık gösterir. Bu demek değildir ki aynı yer ve konu için başka bir belgesel fotoğraf serisi hazırlanamaz. O zaman da fotoğrafçının kişisel birikimleri, fotoğrafik gözü ve algısı devreye girer. Aynı konu ve yerin çok farklı bir açıdan yaklaşılması, farklı kadrajlarla verilen bir derlemesi bize sunulur. Bir fotoğrafçı eğer mesleki bir alanda belgesel serisi yapıyorsa, mesleki öğelere yer verebilir. Kimisi bir kısmını kadraj içine dahil eder kimisi ise sadece meslek çalışanlarını. Sonuç olarak üç farklı şekilde belgesel yaklaşımla karşılaşmış oluruz.

Belgesel fotoğrafçılıkta uzun süredir üzerinde durulan ve 2000'li yıllardan bu yana fotoğrafta düzenleme yapılmasının gerekliliğini tartışan bir düşünce yapısı vardır. Belgesel fotoğrafın, belge niteliği taşıması ve aynı zamanda sanatsal olarak da tatminkâr olması, fotoğrafçıyı içinden çıkılması zor bir duruma sokmuştur. Akla gelebilecek sorulardan birisi, yoksulluğun anlatıldığı veya çocuk istismarının ele alındığı bir belgesel fotoğraf serisinde estetiğe ne kadar önem verilmeli şeklinde olabilir. Belgesel fotoğrafçı içinde bulunduğu durumu belgelerken tabii ki olanı değiştirmeden, insanları yanıltıcı, kandırıcı, duygularını sömürücü şekilde çalışmamalıdır. Fakat şu da unutulmamalıdır ki belgeleme işini yapan kişi aynı zaman da bir fotoğrafçıdır. Bu yüzden çekim tekniklerine dikkat etmelidir.

20.yüzyılın başlarında eleştirmenler müdahaleden arınmış doğrudan çekilmiş olan fotoğrafları savunmaya başladılar. Sanat eleştirmeni Sadakichi Hartman, 1904'ki bir sergide fotoğrafa yapılan rötuşu eleştirmiştir. Sergide yaptığı konuşmasında, "Kısacası, çekmeyi düşündüğünüz fotoğraf için o kadar iyi bir kompozisyon oluşturun ki negatifini mutlaka mükemmel olsun. Ya hiçbir müdahaleye gerek kalmayın ya da çok ufak bir değişimle basılsın. Fotoğraf tekniğinin doğal niteliklerini bozmadıkça, film rötuşlamaya, bazı ayrıntıları elimine etmeye ya da vurgulamaya karşı değilim (Doğrudan Fotoğraf, Anonim, b.t.)." sözlerine yer vermiştir.

2.1. Henri Cartier-Bresson

1908-2004 yılları arasında yaşamış belge fotoğrafçılığının en önemli isimlerinden biri olan Fransız fotoğrafçıdır. 1927-1928 yılları arasında Paris'te kübist ressam André Lhote ile birlikte çalıştı. 1929 senesinde Cambridge'te resim ve edebiyat okudu. 1930'dan sonra fotoğrafçılıkla profesyonel anlamda ilgilenmeye başladı. 1931 yılında Afrika ormanlarında yaşadıklarını belgeledi. 1932 yılında Leica makinesiyle tanışarak yaşamına yeni bir boyut getirdi. Çünkü bu makine taşınabilirliği ve hızı öğretmişti. 1937 yılında İspanya iç savaşını ele alan bir belgesel yaptı. Sokak fotoğrafçılığının gelişmesini sağladı ve fotoğrafçılıkla ilgilenenleri etkileyerek onu takip etmelerine neden oldu. 1940'ta II. Dünya Savaşı sırasında Alman askerlerinin geri çekilmesini göstermekle görevli Fransız bir yer altı örgütüne katıldı. 1945 yılında sürgünlerin Fransa'ya dönüşünü anlatan *Le Retour*(Dönüş) adlı filmi çekti.

Fotoğrafları 1933'te New York'ta Julien Levy Galerisi'nde, 1947'de Modern Sanatlar Müzesi'nde sergilendi. Aynı yıl fotoğrafçı Robert Capa ve David Seymour'la birlikte Magnum Photos adlı fotoğraf ajansını kurdu. Dünyaya'daki fotoğraf alanında bir öncü olan bu ajans, fotoğrafçıları ve bu sektörü yönlendirmiştir. Daha sonraki yıllarda çeşitli yerlerde bulundu; Hindistan, Endonezya, Çin ve Mısır gibi. Buralarda ve Avrupa'da çektiği fotoğrafları 1952-1956 yılları arasında yayımladığı kitaplarında kullandı. Bunlardan en ünlüsü *Images à la Sauvette* 'te fotoğrafın anlamı ve tekniği üzerine kapsamlı düşüncelerine yer verdi.

H. Cartier Bresson fotoğraf makinesi için şu sözleri söyler: "Kamera benim için bir eskiz defteri, sezgi ve içten gelen bir enstrüman, görsel şartların sorular ve aynı anda kararların verilmesini sağlayan anlık bir ustalık. Dünyaya "bir anlam vermek" amacıyla, vizör doğrultusunda hissedilen tek bir kare vardır. Bu davranış konsantrasyon, zihinsel disiplin, duyarlılık ve geometri duygusu gerektirir. Kısacası basitlik anlamına gelir (Henri Cartier-Bresson 20. Yüzyılın Gözü, Anonim, b.t.)." Bresson'un sokak fotoğrafçılığında da yeri olduğu için daha sonra değinilecektir.

Fotoğraf 6: Henri Cartier Bresson *Le Retour* (Dönüş)

2.2. August Sander

1876-1964 yıllarında yaşamış Alman portre ve belgesel fotoğrafçısıdır. Fotoğrafçılık hakkındaki bilgilerini madencilik şirketinde çalışan bir fotoğrafçı yanında asistanlık yaparak öğrendi. 1904 yılında Sander, Paris ekspedisyonuna katılarak burada, yüzlerce ödülünden ilki olan Onur Nişanı ve Altın Madalya almıştır. 1942 II. Dünya Savaşı sırasında Köln'den kırsal bir bölgeye taşındı ve stüdyosu da bombardıman sırasında yok edildi. Burada on binlerce fotoğraf yok oldu şans eseri sadece bir kısmı sağlam kalabildi. Onun çalışmaları peyzaj, doğa, mimari ve sokak fotoğraflarıyla ilgilidir, ama en iyi yaptığı iş ise "20. Yüzyıl İnsanı" adındaki portre çalışmalarıdır. Bu çalışma Almanya'daki sosyal durumun ortaya çıkarılmasıyla ilgiliydi. Çiftçi, Esnaf, Kadın, Sınıflar ve Meslekler, Sanatçılar, Şehir ve Evsizler, Gaziler vb.. yedi bölüme ayrılmış serisi vardır.

Fotoğraflarının geneline bakıldığı zaman açık alanda, doğal ışıkla ve tam boy olarak çekmeye çalıştığı ve toplumdaki yerlerini vurgulamaya dikkat ettiğini görüyoruz. Fotoğraflarında hangi meslek grubundan olursa olsun poz veren insanların bakışı ve Sander'in onlara olan mesafesi hep aynıdır. Bu da onlara karşı bir önyargı ya da sempati duymadığını herkese karşı aynı mesafede olarak sadece olanı olduğu gibi belgelemek istemesi anlamına gelmektedir. Sander, kendi değişimi ile "öznelere, kendi bireysellikleri ile özdeş olan çevrelerde gösteren doğal portreler" üretmiştir.

Fotoğraf 7: August Sander, Duvar Ustası

2.3. Sebastião Salgado

1944 Brezilya doğumlu olan Sebastião Salgado sosyal belgesel fotoğrafçı ve foto-muhabiridir. Eğitimini ve yüksek lisansını ekonomi alanında tamamladı. Dünya bankasında çalışırken Uluslararası Kahve Örgütü için Afrika'ya gitti ve ilk fotoğraflarını burada çekti. Ekonomist olarak kariyer yapmayı bırakıp 1973 senesinde fotoğraf çekmeyi tercih etti. 1979 yılında o da Magnum Ajansına katıldı. ABD başkanı Reagan'a düzenlenen suikast girişimini fotoğraflaması ona uluslararası ün kazandırdı. 1977-1984 yılları arasında Brezilya'nın uzak Dağ Köylerinde gezerek Other Americans adlı albümünü hazırladı. 1994 te Magnum'dan ayrılarak

Amazonas Images adlı Paris'teki kendi ajansını kurdu. Özellikle sosyal belgesel fotoğrafçılığını, gelişmiş, eski teknolojiye dayalı gelişmiş ve daha az gelişmiş ülkelerdeki işçiler üzerine yoğunlaştırdı ve bu proje için yüzden fazla ülke seyahat etti.

Salgado 2002 de çocuk felci için yapılan kampanyayı fotoğrafladı, 2004 senesinde doğanın ve insanlığın lekesiz yüzlerinin tanıtımını amaçlayan Genesis isimli bir proje başlattı. Bu manzara ve vahşi yaşamlar fotoğraf serisinin yanı sıra, atalarının gelenek ve kültürlerine bağlı kalarak yaşayan insan topluluklarını da ele alır. Salgado çalışmalarının giderlerini kendi karşılar ve çekim yaptığı yerlerde çalıştığı insanları daha iyi gözlemleyebilmek için onlarla birlikte yaşar, hareket eder.

Fotoğraf 8: Sebastiao Salgado

2.4. Ken Light

Çalışmaları, en son kitabı olan Çağımızın Tanıkları Belgesel Fotoğrafçılar (2006), Coal Hollow (2005), Texas Dead Row (1997), Delta Time (1995), To The Promised Land (1988), With These Hands (1986) vb.. kitap, Newsweek, Paris Match, Tempo, London Telegraph, Nieuwe Revu vb. dergi ve Uluslararası Fotoğraf Merkezi, Fotoğraf Müzesi ve Smith Koleji, San Francisco MoMA, Houston Güzel Sanatlar Müzesi gibi 175'ten fazla sergilerde yer almış sosyal belgesel fotoğrafçıdır.

Light, Amerika'daki bir cezaevinde bulunan ve sıralarını bekleyen idam mahkûmlarının hayatlarıyla ilgilendi. Kırsal yerlerde yaşayan siyahi insanların yoksulluğuna ve pamuk tarlalarındaki yaşamları üzerine değindi. Tarım işçilerinin hayatlarını ve onların kanunsuz yolculuklarını anlattı.

Ken Light belgesel fotoğrafçılıkla ilgili olarak: *"Toplumsal belgesel fotoğrafçılık geleceğe geçmişten bir bakış açısı, mülksüzleştirilmişlere de bir ses sunar. Tüm yayınlanan fotoğrafların eğlence ve ünlüler dünyasını anlattığı, bireysel ifadenin büyük medya şirketlerince boğulduğu bir zamanda belgesel fotoğrafçılık bir çağa tanıklık etme sorumluluğunu üstlenmiştir. Elinde bir fotoğraf makinesi ve birkaç rulo film olan bir insanın hâlâ güçlü ve dayanıklı bir sese sahip olması beni hayran bırakıyor (Pervan, 2007)."* demmiştir.

Fotoğraf 9: Ken Light, Texas Dear Row

KAYNAKÇA

- August Sander (t.y.) http://en.wikipedia.org/wiki/August_Sander (18 Ağustos 2012)
- August Sander Biography (t.y.) <http://icarusfilms.com/new2005/aug2.html> (18 Ağustos 2012)
- August Sander (T.Y.) <http://www.britannica.com/ebchecked/topic/522093/august-sander> (18 Ağustos 2012)
- Berger J. (2007). *Görme Biçimleri*, Y. Salman (çev.), İstanbul: Metis Yayınları (orijinal baskı tarihi 1972)
- BUFSAD. (2008). *Temel Fotoğraf Eğitimi*, Bursa, Yazılmamış
- Doğrudan Fotoğraf (t.y.) http://www.belgeselfotograf.com/dogrudan_fotograf.phtm (04 Temmuz 2012)
- Edward S. Curtis (t.y.) http://en.wikipedia.org/wiki/Edward_S._Curtis (03 Temmuz 2012)
- Henri Cartier-Bresson (t.y.). <http://www.fotomuhabiri.com/henri-cartier-bresson/> (04 Temmuz 2012)
- Henri Cartier-Bresson 20. Yüzyılın Gözü (t.y.) http://www.henricartierbresson.org/hcb/HCB_bio00_en.htm (14 Ağustos 2012)
- Henri Cartier-Bresson (t.y.). <http://www.nuveforum.net/828-fotograf-sanatcileri/18156-fotografciligin-babasi-henri-cartier-bresson/> (01 Temmuz 2012)
- Henri Cartier- Bresson (t.y.) http://tr.wikipedia.org/wiki/Henri_Cartier-Bresson (14 Ağustos 2012)
- Henri Cartier-Bresson (t.y.) <http://www.fotografya.gen.tr/issue-16/WUTemp/HCB/Yasam.htm> (14 Ağustos 2012)
- Henri Cartier-Bresson (t.y.) <http://www.fotomuhabiri.com/ustalar/bresson/bresson.html> (14 Ağustos 2012)
- John Thomson Photographer (t.y.) [http://en.wikipedia.org/wiki/John_Thomson_\(photographer\)](http://en.wikipedia.org/wiki/John_Thomson_(photographer)) (03 Temmuz 2012)
- Ken Light (t.y.) <http://www.fotografya.gen.tr/issue-14/Bio.htm> (12 Kasım 2012)
- Ken Light (t.y.) <http://www.kenlight.com/biography.html> (11 Aralık 2012)
- Pervan M. (2007). *Çağımızın Tanıkları, Belgesel Fotoğrafçılar Anlatıyor, Ken Light, [Electronic Version] Sayı No: Haziran 2007, 2,* <http://www.belgeselfotograf.com/aid=47-2.phtml> (04 Temmuz 2012)
- Rene Magritte, <http://sanatabasla.blogspot.com.tr/2013/01/goruntulerin-ihaneti-treachery-of.html>
- Sebastiao Salgado (t.y.) http://en.wikipedia.org/wiki/Sebastiao_Salgado (14 Ağustos 2012)
- Sebastiao Salgado'nun Fotoğrafları, Kaosun içinde Keşfe Çıkarmışçasına İzlenebilir...(t.y.) <http://www.fotografya.gen.tr/cnd/salgado/bio.html> (14 Ağustos 2012)
- Traub C. H., Heller S., Beller A., (2012). *Fotoğrafçının Eğitimi*, H. Yılmaz, O. Yavuz ve Y.Keser (çev.), İstanbul: Espas Yayınları (orijinal baskı tarihi 2006)
- Yurdalan Ö. (2011). Belgesel Fotoğraf Üzerine, [Electronic Version]. *Bilim ve Sanat Vakfı*.Bülten, Sayı No:75, Hepsini http://www.bisav.org.tr/yayinlar.aspx?module=makale&yayinid=114&menuID=2_3&yayintipid=3&makaleid=859 (03 Temmuz 2012)